

Mødet den 14. April 1921.

(For lukkede Døre).

Fraværende: A. Bitsch.

1. (J. Nr. 57—1921). **Meddelelse fra Arbejdernes Fællesorganisation om en vedtaget Resolution angaaende Arbejdsløsheden.**

Resolutionen lød saaledes:

1. »Arbejdernes Fællesbestyrelse kræver, at Aarhus Kommune hurtigst muligt igangsætter Arbejde til Afhjælpning af Arbejdsløshed.
2. Indtil dette fremskaffes, anmoder man det ærede Byraad om en ekstraordinær Bevilling paa mindst 150000 Kr., som stilles til Haadighed for Hjælpekassen til Fordeling blandt arbejdsløse. Pengene udbetales som en ekstra Uderstøttelse under den nuværende Arbejdsløshedsperiode.
3. Byraadet bemyndiger de kommunale Institutioner til at modtage ugentlige Afdrag for resterende Skatter og Gasregninger, eventuelt nedskrive Skatterne for arbejdsløse med langvarig Arbejdsløshed.«

Bern t J e n s e n forelagde Sagen. Naar Arbejdernes Fællesorganisation havde rettet et saadant Andragende til Byraadet, var det efter Anmodning af den store Stab af arbejdsløse i Byen, ca. 5—6000. Mange af disse havde været arbejds-

løse i flere Maaneder og kunde derfor meget daarligt leve af deres Understøttelse, som for fleres Vedkommende kun androg 18 Kr. om Ugen. Det kunde derfor ikke undgaas, at de sank dybere og dybere ned i Fattigdom. Ud fra disse Betragtninger anmodede man derfor Byraadet om at forsøge paa at fremskaffe noget Arbejde til Afhjælpning af Arbejdsløsheden og eventuelt bevilge et Beløb, der kunde udbetales igennem den kommunale Hjælpekasse som en Slags Tillægshjælp til den nuværende Understøttelse, som i Almindelighed var 30 Kr. ugentlig + 50 Øre pr. Barn, og det maatte kaldes utilstrækkelig for en Familie at leve af for Tiden. Selv om Kommunens økonomiske Stilling ikke var god, vilde Taleren alligevel anbefale Byraadet at se velvilligt paa Sagen og gøre Forsøg paa at afhjælpe noget af den ufor skyldte Nød.

Formanden oplyste paa Kasseudvalgets Vegne, at da Arbejdsløshedsloven udløb den 31. Marts, havde Hjælpekassen ikke forbrugt alle de Midler, der var stillet til dens Raadighed, idet der var 20000 Kr. til Rest. Udbetalingen androg imidlertid ca. 50000 Kr. om Ugen, og Udvalget havde saa anvist Hjælpekassen yderligere 100000 Kr., der vilde blive anvendt efterhaanden, som der blev Brug for dem. Der var altsaa højst Midler til 3 Uger; men inden den Tid var gaaet, vilde formodentlig Hjælpekasseloven være vedtaget (J. Chr. Møller: Den er forlænget til 31. Oktober!) Til Arbejder havde man kun 400000 Kr. til Raadighed. Der var nu vedtaget en Lov om Byggearbejder, hvor Staten stillede 10 Mill. Kr. til Raadighed for Kommuner eller private. Sidste Gang Staten bevilgede et saadant Beløb, fik Aarhus intet, hvilket vist til Dels var Købstadforeningens Skyld;

men nu kunde man jo forsøge igen. Ellers havde Kommunen holdt alle de faste Folk i Arbejde, særlig ved Jordarbejde, skønt en Del deraf ikke var strengt nødvendigt.

J. Chr. Møller bemærkede, at Sagen forelaa som en Meddelelse om en vedtaget Resolution og derfor vel nærmest maatte tages til Efterretning. Det var jo rigtigt, at der var megen Arbejdsløshed for Tiden, men mange andre Borgere i Byen havde ogsaa betydelig mindre i Indtægt nu end tidligere, og man maatte haabe paa, at det nu, da Sommeren stod for, vilde udvikle sig saaledes, at de fleste kunde faa Arbejde, for det var ganske umuligt for en By i al Almindelighed at give Understøttelse til saa mange, som der var Tale om her. De 400000 Kr., der stod paa Budgettet til kommunale Arbejder, var der vist omtrent disponeret over, og de var heller ikke tænkt at skulle anvendes til Understøttelse, men som Tilskud til Opførelse af Bygninger. Taleren vilde henstille at tage Sagen til Efterretning og saa iøvrigt sætte de Arbejder i Gang, som Byen havde Raad til.

Vald. Pedersen mente, det vilde blive vanskeligt for Byen at sætte Arbejder i Gang, hvis man ikke fik noget af de 10 Mill. Kr. Byraadet kunde jo ikke sætte flere Arbejder i Gang, end der var Penge til, og der var ingen, som vilde laane Kommunen Penge. Det kommunale Arbejde vilde ogsaa kun blive som en Draabe i Havet, naar der var 5—6000 arbejdsløse. Angaaende Spørgsmaalet om afdragsvis Betaling af Skat og Gas, saa havde dette vist allerede været praktiseret, men kun maanedsvis, for ved ugentlige Afdrag vilde alt blive opspist til Administration. Taleren vilde henstille, at man modtog saadanne maanedlige Afdrag, naar det drejede sig om

solide Folk. Ellers maatte man desværre vist nøjes med at tage Sagen til Efterretning.

Bern t J e n s e n oplyste, at ved Betaling af Skat eller Gas brugte man gerne den Fremgangsmaade at forlange Halvdelen straks og Resten i Løbet af et Par Uger. Men det var meget ønskeligt, at det kunde strække sig over et noget længere Tidsrum. Selvfølgelig skulde der Penge til for at sætte Arbejder i Gang; men Taleren vilde her gøre opmærksom paa, at det forlød, at der flere Steder anvendtes Folk fra Nabobyerne ved Kommunens Arbejde. Her burde det strengt iagttages, at det kun blev Kommunens Beboere, der fik saadant Arbejde. Det blev ogsaa sagt, at der for indeværende Aar ikke var bevilget mere til Hjælpekassen end i Aaret 1916—17, skønt Nøden blandt Arbejderne var langt større nu end dengang.

H. P. C h r i s t e n s e n bekræftede, at Belysningsvæsenet brugte den Fremgangsmaade, at Regningerne skulde betales paa 1 eller 2 Gange, og det var man ganske simpelt nødt til for ikke at komme for langt ud. Hvor det drejede sig om kendte Folk, der i Almindelighed betalte deres Regninger, lempede man sig saa vidt muligt efter dem, og Taleren havde heller ikke hørt Klager i den Retning. Men der var Folk, som ikke vilde betale, uden de blev tvunget dertil, og der var man nødt til at bruge stærkere Midler. Belysningsvæsenet var jo en Forretning og skulde lige saa godt klare sig som enhver anden Købmand, og hvis Folk ikke kunde betale deres Regninger, maatte de henvende sig til de dertil indrettede Institutioner om Hjælp. En ugentlig Betaling vilde fordyre Administrationen alt for meget, hvorved det igen kom til at gaa ud over Forbrugerne.

Maaske kunde man henstille til Kasseudvalget at forsøge maanedsviis Betaling af Skat, eventuelt indføre Skattemærker. Angaaende en Bevilling til Hjælpekassen var det jo i første Række Kassen selv, der maatte skønne over, hvorvidt den havde tilstrækkelige Midler, og for de arbejdsløse gjaldt jo en særlig Lov, hvorefter Kommunen kun maatte yde en bestemt Del for at faa Tilskud fra Staten. Der var næppe andet at gøre end at tage denne Sag til Efterretning, og det kunde heller ikke i nogen Maade siges, at Aarhus ydede mindre end andre Byer.

V a l d. P e d e r s e n var enig med Bernt Jensen i, at det absolut burde forbydes Embedsmænd at anvende Arbejdere, som boede udenfor Kommunen. Skulde der nu ydes et større Beløb til Arbejdsløshedsunderstøttelse, vilde det bringe Skatterne til at stige, og det var Arbejderne selv, der skulde betale disse, idet Aarhus var en udpræget Arbejderby. Derfor var der noget inkonsekvent i at protestere mod den høje Skat og saa samtidig kræve mere Understøttelse. Taleren troede ikke, at Mærkesystemet havde nogen særlig Fremtid for sig, men det var til Gavn for Kommunen, idet denne derved fik sine Penge ind tidligere; nu havde man i Reglen 4 Maaneders Skat og Gasafgift staaende ude, og det gav et stort Rentetab. Der var ogsaa en Fare ved at sætte alt for stor Kraft paa Arbejdet nu, idet dette saa let vilde slippe op til Efteraaret, og saa var man i samme Situation igen.

F o r m a n d e n vilde ikke modsætte sig, at der blev sat flere Arbejder i Gang; men det var at give Pengene ud, før man fik dem ind, idet de sidste Skatter først indkom i Marts 1922. Det

vilde derfor være nødvendigt at laane Pengene til saadanne Arbejder.

M. S i m o n s e n beklagede, at der ikke fandtes Midler til at imødekomme den fremsendte Henstilling. Det var forstaaeligt, at der fremkom saadanne Krav, men de var ikke altid saa grundigt overvejede som ønskeligt. Det var bekendt allerede før Valgene, at der paa indeværende Aars Budget var optaget et saa stort Beløb hertil, som man kunde vente at skaffe til Veje. Naar det blev sagt, at den budgetterede Understøttelse ikke var større i Aar end i 1916, saa passede det ikke. I 1916—17 bevilgedes der til Hjælpekassen 87000 Kr. og i Henhold til den dagældende Arbejdsløshedslov 220000 Kr., hvoraf Staten skulde betale ca. 146000 Kr. Kommunens Del blev altsaa ialt ca. 170000 Kr. Paa Budgettet for 1921—22 var Kommunens Tilskud til Hjælpekassen 100000 Kr., og Udgiften i Henhold til den forventede Lov om Invalider og kronisk syge, hvilken Lov maatte siges at aflaste Hjælpekassen, beløb sig til andre 100000 Kr. Dertil kom som direkte Tilskud til Arbejdsløshedskassen 90000 Kr., og desuden maatte her paaregnes en Udgift paa 500000 Kr., da man endnu ikke vidste, om Staten eftergav noget af dette Beløb. Det blev alt i alt ca. 700000 Kr. mod 170000 Kr. i 1916. Man skulde derfor være lidt varsom med at bruge Tal paa den Maade. Det var let nok at træffe Beslutninger og stille Krav ud fra den Forudsætning, at man kunde faa alt, hvad man forlangte; men der var et Punktum for alt her i Livet, ogsaa for Kommunens Ydeevne.

Sagen toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 64—1921). Indstilling fra Skovudvalget angaaende **Licitationsstilbud paa Opførelse af**

Retiradebygning ved »Silistria« og »Thors Mølle«.

Udvalget indstiller at overdrage Arbejdet til den lavestbydende, Murermester Borggreen, for 4974 Kr.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 84—1921). Bortgivelse af 4 kommunale Fripladser ved Marselisborg Gymnasium.

Skoleudvalget indstiller følgende:

Fra Christiansgades Skole:

Anna Vestergaard Jørgensen,

Rigmor Soelberg-Nielsen,

Ellen Svinth.

Fra Ny Munkedades Skole:

Ejnar Laursen.

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 77—1921). Indstilling fra Udvalget for Bygninger og Inventar om Ansættelse af en Konstruktor paa Stadsarkitektens Kontor.

Udvalget foreslaar at ansætte Konstruktor H. J. Bredal fra 1. April 1921 og med Løn efter Regulativets 5. Lønklasse.

Førmanden spurgte Udvalget, om denne Ansættelse var absolut nødvendig.

P. Petersen svarede, at Stadsarkitekten holdt paa, det var absolut nødvendigt, og at der muligvis vilde blive Brug for 1 Mand mere. Bredal havde været paa Kontoret 1 Aar, og Stadsarkitekten var meget tilfreds med ham. Selvfølgelig skulde man være forsigtig med Ansættelser, og Udvalget kunde jo godt konferere med Stadsarkitekten om Sagen.

H. P. Christensen henstillede til Udvalget at tage Sagen tilbage til nærmere Undersøgelse.

Sagen udsattes.

5. (J. Nr. 39—1921). **Indstilling fra »Fællesorganisationen af almennyttige danske Boligselskaber« om bedst mulig Støtte til Byggeforeninger, der har bygget i den vanskeligeste Periode.**

Formanden syntes, at Byraadet havde behandlet disse ret ordentligt.

J. Chr. Møller sluttede sig hertil og henstillede at tage Sagen til Efterretning.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 69—1921). **Meddelelse fra Belysningsvæsenet vedrørende Præmieberegningen for Ulykkesforsikringen af Kommunens Funktionærer.**

H. P. Christensen meddelte, at man fra Belysningsvæsenet havde afæsket Forsikringsselskabet en Erklæring angaaende Præmierne, som var blevet meget dyrere end tidligere. Taleren antog, at det efter disse Forhøjelser udmærket kunde betale sig for Kommunen selv at overtage Forsikringerne. Sagen havde tidligere været omtalt i Byraadet og blev henvist til Budgetudvalget, og Taleren vilde anbefale, at nævnte Udvalg tog sig af Sagen.

Formanden bemærkede, at Budgetudvalget dengang havde fremskaffet de ønskede Oplysninger; men man havde ment, at Spørgsmaalet burde udsættes til Behandling af det ny Budgetudvalg.

Sagen henvistes til Budgetudvalget.

7. (J. Nr. 8^s—1921). **Andragende fra fhv. Gaardejer P. S. Holm om Eftergivelse af kommunal Tillægsskat.**

Anbefalet af Kasseudvalget.

Beylgedes.

8. (J. Nr. 8^s—1921). **6 Andragender om Eftergivelse af Forskelsskat.**

Anbefalet af Kasseudvalget.

H. P. Christensen henstillede at sende saadanne Sager til Ligningskommissionen, som saa i Forbindelse med Skatteinspektøren kunde gøre Indstilling til Byraadet. Taleren vilde derfor foreslaa, at disse 6 Andragender sendtes til Ligningskommissionen til nærmere Overvejelse.

Formanden antog ikke, at Kasseudvalget havde noget imod at blive fri for disse Sager.

M. Simonsen syntes dog, at Kasseudvalget skulde skønne derover, før Sagerne kom til Byraadet.

H. P. Christensen havde ikke til Hensigt at fratage Byraadet nogen Myndighed, men ønskede blot, at det ikke blev overladt til Skatteinspektøren alene at gøre Indstilling.

J. Chr. Møller mente ikke, det kunde siges at være overladt til Skatteinspektøren alene, naar det gik igennem Kasseudvalget. Det var et stort Apparat at sætte Ligningskommissionen i Gang, naar der forelaa et saadant Andragende, og det burde i hvert Fald passere Kasseudvalget, før det kom til Byraadet.

Formanden havde den Opfattelse, at det var et Kompetencespørgsmaal, og det var vist klogest at prøve den nye Ordning.

H. P. Christensen fandt det rigtigst, at de Myndigheder, der havde sat Andragerne i Skat, ogsaa kom til at udtale sig om deres eventuelle Fritagelse. Ligningskommissionen havde vel nok et Forretningsudvalg, der kunde besørge det.

Vald. Pedersen antog ikke, at Kasseudvalget havde Tid til at se nærmere paa saadanne Andragender, hvorfor Udvalget i Reglen blot tiltraadte Skatteinspektørens Indstillinger. Taleren havde derfor ikke noget imod, at Ligningskommissionen først tog Stilling til dem. Man havde

ofte set, at hvor det gjaldt Arbejdere, som ikke havde betalt deres Skat, gjorde man kort Proces og sendte dem Politiet paa Halsen; men her, hvor det drejede sig om 6 bedre stillede Borgere, tog man andre Hensyn. Taleren vilde i hvert Fald stemme imod, at disse 6 blev fritaget for at betale denne Skat.

J. Chr. Møller gjorde opmærksom paa, at Kasseudvalget gennemgik hvert enkelt af saadanne Andragender og ikke rettede sig udelukkende efter Skatteinspektørens Indstilling.

K. Moustén hævdede, at i den Tid han havde siddet i Udvalget, havde der aldrig fra en Arbejder foreligget noget saadant Andragende, der var blevet nægtet. Desuden var det slet ikke Ligningskommissionen, der satte Folk i Forskelskat; det var en Foranstaltning, der skete rent administrativt igennem Kontoret. Men ellers havde Taleren intet imod at lade Ligningskommissionen faa Sagerne først.

M. C. Falk vilde oplyse, at der ikke fra Ligningskommissionens Side var fremsat noget som helst Ønske om at faa disse Andragender til Behandling. Taleren antog ikke, at Kommissionen vilde vægre sig ved at give Erklæringer til Andragenderne; men Ligningskommissionen arbejdede udmærket sammen med Skatteinspektøren, og hvis den ønskede en anden Fremgangsmaade, fandt den sikkert selv paa at henvende sig til Skatteinspektøren derom.

M. Simonsen mente, der maatte foreligge en Misforstaaelse her. Her var Tale om tvangsforflyttede Borgere, der havde andraget om at faa Forskelsskatten eftergivet, ellers vilde der selvfølgelig være sket Udpantning hos dem. Hvis saadant var sket hos nogle Arbejdere, maatte det

være, fordi de ikke havde indsendt Andragende om Fritagelse.

Sagen overgaves Ligningskommissionen til Erklæring.

9. (J. Nr. 68—1921). **Andragende fra Enkefru Krüger om Fritagelse for at betale Husleje.**

Kasseudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

10. (J. Nr. 66—1921). **Andragende fra Ejerne af Ejendommen paa Hjørnet af Nørregade og Badstuegades Forlængelse om Henstand med Betalingen for Gadens Asfaltering.**

Brolægnings- og Kasseudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Kunde ikke bevilges.

11. (J. Nr. 12¹—1921). **Indstilling angaaende Tildeling af Alderdomsunderstøttelse.**

Indstillingen vedtoges.

